

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Paweł Kołodziejski

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej w Katowicach del. do Prokuratury
Krajowej Krzysztofa Urgacza

w sprawie **M. M. (M.)**

skazanego z art. 297 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 12 lutego 2025 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 16 października 2023 r., sygn. akt VI Ka 44/23

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 28 września 2022 r., sygn. akt III K 49/21

**uchyla wyrok w zaskarżonej części i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Antoni Bojańczyk

Marek Motuk

Paweł Kołodziejski

UZASADNIENIE

M. M. został oskarżony o to, że:

1. *„w dniu 21.08.2018 r. w G. , woj. [...], w celu uzyskania dla siebie pożyczki pieniężnej, przedłożył datowane na dzień 06.08.2018 r. ZAŚWIADCZENIE o zatrudnieniu w Firmie Wielobranżowej I. I. M. i osiąganym średnim dochodzie z trzech ostatnich miesięcy netto w kwocie 3991,86 PLN, poświadczające nieprawdę, które miało istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki, w wyniku czego spółka P. SA udzieliła mu pożyczki numer [...] na łączną kwotę 8.000,00 PLN, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa w myśl art. 64 § 1 kk będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Okręgowy w Warszawie o sygn. akt XVII K 117/15 za przestępstwo z art. 286 § 1 kk odbywając karę pozbawienia wolności w okresie od 10.06.2013 r. do 26.06.2018 r.”, tj. o przestępstwo określone w art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;*
2. *dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;*
3. *„w dniu 19.10.2018 r. w G. , woj. [...], w celu uzyskania dla siebie pożyczki pieniężnej, przedłożył datowane na dzień 19.10.2018 r. ZAŚWIADCZENIE o zatrudnieniu w Firmie Wielobranżowej I. I. M. i osiąganym średnim dochodzie z trzech ostatnich miesięcy netto w kwocie 5292,29 PLN, poświadczające nieprawdę, które miało istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki, w wyniku czego spółka E. SA udzieliła mu pożyczki numer 10312422 na łączną kwotę 3.728,00 PLN, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa w myśl art. 64 § 1 kk będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Okręgowy w Warszawie o sygn. akt XVII K 117/15 za przestępstwo z art. 286 § 1 kk odbywając karę pozbawienia wolności w okresie od 10.06.2013 r. do 26.06.2018 r.”, tj. o przestępstwo określone w art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;*
4. *dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;*

5. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
6. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
7. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
8. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
9. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
10. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
11. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
12. „w dniu 02.01.2019 r. w G. , woj. [...], w celu uzyskania dla siebie pożyczki pieniężnej, przedłożył datowane na dzień 31.12.2018 r. ZAŚWIADCZENIE o zatrudnieniu w Firmie Wielobranżowej I. I. M. i osiąganym średnim dochodzie z trzech ostatnich miesięcy brutto w kwocie 7500,00 PLN, poświadczające nieprawdę, które miało istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki, w wyniku czego spółka L. sp. z o.o. udzieliła mu pożyczki numer [...] na kwotę 600 PLN, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa w myśl art. 64 § 1 kk będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Okręgowy w Warszawie o sygn. akt XVII K 117/15 za przestępstwo z art. 286 § 1 kk odbywając karę pozbawienia wolności w okresie od 10.06.2013 r. do 26.06.2018 r.”, tj. o przestępstwo określone w art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
13. „w dniu 21.01.2019 r. w G. , woj. [...], w celu uzyskania dla siebie pożyczki pieniężnej, przedłożył datowane na dzień 31.12.2018 r. ZAŚWIADCZENIE o zatrudnieniu w Firmie Wielobranżowej I. I. M. i osiąganym średnim dochodzie z trzech ostatnich miesięcy brutto w kwocie 7500 PLN, poświadczające

nieprawdę, które miało istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki, w wyniku czego spółka L. sp. z o.o. udzieliła mu pożyczki numer [...] na kwotę 1.100,00 PLN, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa w myśl art. 64 § 1 kk będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Okręgowy w Warszawie o sygn. akt XVII K 117/15 za przestępstwo z art. 286 § 1 kk odbywając karę pozbawienia wolności w okresie od 10.06.2013 r. do 26.06.2018 r.”, tj. o przestępstwo określone w art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;

14. *„w dniu 13.03.2019 r. w G. , woj. [...], działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził spółkę L. sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia jej mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 1.150,00 PLN, działając za pośrednictwem strony www.lime-kredyt.pl poprzez wprowadzenie w błąd co do możliwości i chęci wywiązania się z umowy pożyczki pieniężnej [...], przedłożył datowane na dzień 31.12.2018 r. ZAŚWIADCZENIE o zatrudnieniu w Firmie Wielobranżowej I. I. M. i osiąganym średnim dochodzie z trzech ostatnich miesięcy brutto w kwocie 7.500,00 PLN, poświadczające nieprawdę, które miało istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki, czym działał na szkodę spółki L. sp. z o.o. z siedzibą w K. , przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa w myśl art. 64 § 1 kk będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Okręgowy w Warszawie o sygn. akt XVII K 117/15 za przestępstwo z art. 286 § 1 kk odbywając karę pozbawienia wolności w okresie od 10.06.2013 r. do 26.06.2018 r.”, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;*
15. *dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;*
16. *dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;*

17. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
18. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
19. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
20. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
21. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
22. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
23. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
24. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
25. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
26. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.;
27. dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 64 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 28 września 2022 r., sygn. akt III K 49/21:

1. uznał oskarżonego M. M. za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach I, III, IV, V, VI, XII, XIII aktu oskarżenia, ustalając, że stanowiły one ciąg przestępstw, czym wyczerpał znamiona występkę z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. – i za to, na mocy art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., skazał go na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;
2. uznał oskarżonego M. M. za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach II, VII, VIII, IX, X, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI, XXII, XXIII, XXIV, XXV, XXVI, XXVII aktu oskarżenia, ustalając, że stanowiły one ciąg przestępstw, czym wyczerpał znamiona występkę z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. – i za to, na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności;
3. uznał oskarżonego M. M. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu punkcie XI aktu oskarżenia, czym wyczerpał znamiona występkę z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. – i za to, na mocy art. 286 § 1 k.k., skazał go na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;
4. na mocy art. 91 § 2 k.k. wymierzył oskarżonemu M. M. karę łączną 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;
5. na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych: P. SA w wysokości 7840 zł, S. sp. z o.o. w wysokości 1700 zł, S. 1. sp. z o.o. w wysokości 4700 zł, L. sp. z o.o. w wysokości 2250 zł i C. SA w wysokości 4213,92 zł;
6. rozstrzygnął w przedmiocie nieopłaconych kosztów obrony z urzędu;
7. zasądził koszty sądowe od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa.

Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 16 października 2023 r., sygn. akt VI Ka 44/23 – po rozpoznaniu apelacji oskarżonego i jego obrońcy:

1. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach w ten sposób, że:
 1. uniewinnił M. M. od popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach II, IV-XI oraz XV-XXVII, a kosztami procesu w tej części obciążył Skarb Państwa,

2. w miejsce czynów przypisanych w punktach 1, 2 i 3 w zakresie czynów zarzucanych w punktach I, III, XII-XIV ustalił, że oskarżony M. M. działając w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności:
 1. „w dniu 21.08.2018 r. w G. , w celu uzyskania dla siebie pożyczki pieniężnej, przedłożył datowane na 6.08.2018 r. nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w Firmie Wielobranżowej I. I. M. i osiąganym średnim dochodzie z trzech ostatnich miesięcy netto w kwocie 3991,86 zł, mające istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki, w wyniku czego spółka P. SA udzieliła mu pożyczki numer [...] na łączną kwotę 8000 zł”, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 297 § 1 k.k.;
 2. „w dniu 19.10.2018 r. w G. , w celu uzyskania dla siebie pożyczki pieniężnej, przedłożył datowane na 19.10.2018 r. nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w Firmie Wielobranżowej I. I. M. i osiąganym średnim dochodzie z trzech ostatnich miesięcy netto w kwocie 5292,29 PLN, mające istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki, w wyniku czego spółka E. SA udzieliła mu pożyczki numer [...] na łączną kwotę 3.728,00 zł”, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 297 § 1 k.k.;
 3. „w dniu 2.01.2019 r. w G. , w celu uzyskania dla siebie pożyczki pieniężnej, przedłożył datowane na 31.12.2018 r. nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w Firmie Wielobranżowej I. I. M. i osiąganym średnim dochodzie z trzech ostatnich miesięcy brutto w kwocie 7500,00 zł, mające istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki, w wyniku czego spółka L. sp. z o.o. udzieliła mu pożyczki numer [...] na kwotę 600 zł”, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 297 § 1 k.k.;
 4. „dnia 21.01.2019 r. w G. , w celu uzyskania dla siebie pożyczki pieniężnej, przedłożył datowane na 31.12.2018 r. nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w Firmie Wielobranżowej I. I. M. i osiąganym średnim dochodzie z trzech ostatnich miesięcy brutto w kwocie 7500 zł, mające istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki, w wyniku czego spółka L. sp. z o.o. udzieliła mu pożyczki numer [...] na kwotę 1100 zł”, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 297 § 1 k.k.;

5. „w dniu 13.03.2019 w G. , w celu uzyskania dla siebie pożyczki pieniężnej, przedłożył datowane na 31.12.2018 r. nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w Firmie Wielobranżowej I. I. M. i osiąganym średnim dochodzie z trzech ostatnich miesięcy brutto w kwocie 7500 zł, mające istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki, w wyniku czego spółka L. sp. z o.o. udzieliła mu pożyczki numer [...] na kwotę 1150 zł”, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 297 § 1 k.k.;

i za to na mocy art. 297 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

6. uchylił rozstrzygnięcia z punktów 4 i 5;
7. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;
8. rozstrzygnął w przedmiocie kosztów obrony oskarżonego z urzędu w postępowaniu odwoławczym;
9. zwolnił oskarżonego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa, i wymierzył mu opłatę za obie instancje w kwocie 120 zł.

Kasację od ww. wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach wniósł obrońca M.M..

Skarżący zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego w postaci:

1. „art. 7 KPK w zw. z art. 458 KPK poprzez sprzeczną w stopniu oczywistym z zasadami oceny dowodów ocenę dowodu w postaci umowy pożyczki zawartej z P. SA (dalej P.) i ustalenie, że na podstawie umowy Nr [...] pożyczkodawca P. przekazała kwotę 8000 zł, a podczas gdy umowa opiewa na kwotę 4000 zł”;
2. „art. 4 KPK poprzez pominięcie okoliczności przemawiającej na korzyść oskarżonego, a to, że w aktach zalega pismo L. z którego wynika, że pożyczki Nr [...] i [...] zostały spłacone przed wszczęciem postępowania i w konsekwencji naruszenie prawa materialnego, a to art. 297 § 3 KK poprzez jego niezastosowanie odnośnie czynów wskazanych w pkt. 2c i 2d zaskarżonego wyroku”;
3. „art. 433 § 2 KPK w zw. z art. 457 § 3 KPK i nierozpoznanie zarzutu apelacji odnoszącego się do [art.] 297 § 3 KK”;

4. „art. 170 § 1 KPK a contrario w zw. z art. 458 KPK oraz art. 452 § 2 KPK a contrario poprzez pominięcie wniosków dowodowych obrońcy i oskarżonego i tym samym naruszenie art. 4 KPK oraz także naruszenie art. 170 § 3 KPK w zw. z art. 458 KPK poprzez zaniechanie wydanie postanowienia formalnie oddalającego wniosek dowodowy”.

Zarzucając powyższe, obrońca wniósł o „*uchylenie zaskarżonego wyroku*”.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na zaprezentowane przez obrońcę stanowisko, wniósł o oddalenie wniesionej kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację należało uznać za zasadną.

Rację należy przyznać skarżącemu, że sąd odwoławczy w sposób niepełny i powierzchowny rozważył – podnoszoną w osobistej apelacji M. M. – kwestię dobrowolnego zaspokojenia przez skazanego (jeszcze przed wszczęciem postępowania karnego) roszczeń wynikających z poszczególnych umów pożyczki, objętych rozstrzygnięciem zawartym w pkt I.2 lit. a–e zaskarżonego wyroku. Eksponowane w tym przedmiocie twierdzenia apelującego należy traktować jako mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to przede wszystkim w kontekście oceny zaistnienia przesłanek warunkujących uruchomienie instytucji czynnego żalu, przewidzianej w art. 297 § 3 k.k. Zdaniem Sądu Najwyższego, organ *ad quem* nie przeprowadził należytej kontroli instancyjnej w tym zakresie, doprowadzając do rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.

Jak wynika z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, w stosunku do czytelnie przedstawionych zarzutów apelacji oskarżonego, w których skarżący bezpośrednio nawiązywał do zaistnienia – wskazanych w art. 297 § 3 k.k. – warunków niekaralności występku wyłudzenia pożyczki pieniężnej – sąd odwoławczy podjął selektywną analizę i ocenę zawartych tam obiekcji, poprzestając na zdawkowym rozważeniu argumentów apelacji tylko w odniesieniu do jednej z umów pożyczki (o czym będzie jeszcze mowa poniżej), które objęte zostały prawomocnym wyrokiem skazującym. Twierdzenia apelującego co do czasu zaspokojenia roszczeń z pozostałych umów pożyczki pieniężnej, sąd drugiej instancji pozostawił bez jakiegokolwiek merytorycznego komentarza. Gdyby zaś dokonał wszechstronnej analizy wszystkich okoliczności wskazanych w tej materii przez oskarżonego –

i okoliczności te zestawiał z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy, dostrzegłby zapewne treść pisma z dnia 18 października 2019 r., pochodzącego od L. Sp. z o.o. w K. (k.137 akt o sygn. III K 49/21), z której to wynika, że udzielona oskarżonemu przez ten podmiot pożyczka o nr [...] na kwotę 600 zł (pkt I.2. lit. c zaskarżonego wyroku) została spłacona w dniu 18 stycznia 2019 r., natomiast należność z tytułu pożyczki o nr [...] na kwotę 1100 zł (pkt I.2. lit. d zaskarżonego wyroku) doczekała się zaspokojenia w dniu 13 marca 2019 r. Jedynie co do pożyczki o nr [...]

na kwotę 1150 zł (pkt I.2. lit. e zaskarżonego wyroku) w piśmie tym wskazano, że do dnia 18 października 2019 r. (data pisma) nie została ona spłacona.

Skoro zatem postępowanie karne w przedmiotowej sprawie wszczęto w dniu 22 kwietnia 2020 r., to sądy obu instancji zobligowane były w zakresie wyżej wymienionych umów, wnikliwie zbadać zaistnienie warunków do zastosowania klauzuli bezkarności, którą ustawodawca przewidział w art. 297 § 3 k.k. Jak już wskazano powyżej, oskarżony w swojej osobistej apelacji sygnalizował spłatę rzeczonych zobowiązań jeszcze przed wszczęciem postępowania karnego (w tym też z umowy pożyczki o nr [...] – a brak jest konkretnych ustaleń co do daty zaspokojenia należności wynikającej z tej umowy), niemniej sąd *ad quem* swoje rozważania odnośnie do zastosowania art. 297 § 3 k.k. ograniczył wyłącznie do rozliczenia z umowy pożyczki wskazanej w zarzucie nr I aktu oskarżenia (pkt I.2. lit. a zaskarżonego wyroku), tj. pożyczki o nr [...] ([...]), udzielonej oskarżonemu przez P. SA (zestawienie rozliczenia na k.590 akt o sygn. III K 49/21). Jednak również w tej materii nie ustosunkował się w pełni do zarzutu osobistej apelacji oskarżonego, bowiem w żaden sposób nie rozważył twierdzeń oskarżonego, w których ten kwestionował wysokość roszczenia przysługującego pokrzywdzonemu, jak też argumentów ukierunkowanych na odmowę ochrony określonym postanowieniom umownym, z uwagi na ich „lichwiarski” charakter. Sąd *ad quem* pozbawił zatem oskarżonego wyjaśnienia, dlaczego podniesione przezeń obiekcje nie zasługiwały na uwzględnienie i nie rzutowały na ocenę jego odpowiedzialności karnej, a przecież twierdzenia apelującego w tym zakresie – w przypadku uznania ich zasadności – mogłyby także doprowadzić do przyjęcia ustaleń relewantnych z punktu widzenia zastosowania rzeczonej klauzuli bezkarności. Sąd okręgowy uchylił się jednak od recenzji tych zarzutów, natomiast kompetencją Sądu Najwyższego nie jest

wyręczenie organu *ad quem* od dokonywania ustaleń mogących mieć znaczenie dla oceny zasadności zarzutów zwykłego środka odwoławczego.

Nie ulega też wątpliwości, że lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie dostarcza powodów, które legły u podstaw nieuwzględnienia zarzutu spłaty roszczenia – w kontekście zastosowania art. 297 § 3 k.k. – w odniesieniu do umowy pożyczki o nr [...], zawartej z firmą E. SA na łączną kwotę 3 728 zł (pkt I.2. lit. b zaskarżonego wyroku). Akcentowane w toku postępowania apelacyjnego pismo z k.595 akt o sygn. III K 49/21 (zob. zarządzenia z dnia 19 czerwca 2023 r. – k.791 akt o sygn. III K 49/21), nie wyjaśnia przedmiotowej problematyki w sposób jasny i zupełny, zwłaszcza wobec informacji o uprawomocnieniu się wyroku wydanego przez Sąd Rejonowy w Gliwicach w sprawie o sygn. akt I C 562/21, dotyczącego roszczeń z tytułu ww. umowy, a zatem orzeczenia mogącego ewentualnie wpływać na zasadność zarzutu apelacyjnego.

Wyżej przedstawione kwestie nie zostały przez sąd *ad quem* rozważone w sposób pełny i niebudzący wątpliwości, stąd też rację ma autor kasacji, że w toku kontroli instancyjnej doszło do rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zakresie rozpoznania zarzutów osobistej apelacji oskarżonego, dotyczących możliwości zastosowania art. 297 § 3 k.k. Sąd odwoławczy ma jednak obowiązek rozważyć należycie wszystkie zarzuty apelacji w pełnym zakresie, dlatego też brak ustaleń faktycznych bądź tylko częściowe ustalenia w kontekście niezastosowania przepisu prawa materialnego (art. 297 § 3 k.k.) musiały skutkować uchyleniem wyroku sądu drugiej instancji w zakresie zaskarżonym kasacją obrońcy. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd okręgowy, mając na względzie poczynione powyżej uwagi, ponownie podda ocenie apelację oskarżonego i rozważy podniesione w niej argumenty, a także rozpoznana wnioski dowodowe strony skarżącej, zmierzające do wykazania podawanych przez nią okoliczności, kluczowych z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 297 § 3 k.k. Przy sporządzaniu pisemnych motywów wyroku, sąd *ad quem* powinien szczegółowo odnieść się do zarzutów podniesionych w apelacji oskarżonego.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

[a.ł.]

Antoni Bojańczyk

Marek Motuk

Paweł Kołodziejcki